

Ez a szakasz a németországi szakosított bíróságok szervezetéről nyújt tájékoztatást.

Szakosított bíróságok

Munkaügyi bíróságok

A munkaügyi bíróságok a munkavállalók és a munkáltatók közötti szerződéses jogviszonyból eredő munkaügyi jogvitákkal foglalkoznak (egyéni munkajog). Ezenkívül a kollektív szerződésben részes felek, például a szakszervezetek és a munkáltatói érdekképviselői szervezetek közötti jogvitákat (kollektív munkajog), valamint a munkáltató és az üzemi tanács közötti jogvitákat is elbírálják.

Első fokon a munkaügyi bíróságok (mint a Land-ok [*Länder*] bíróságai) járnak el. Az ügyeket egy hivatásos bíró elnökből és két ülnökből álló tanácsok bírálják el (utóbbiak közül egyik a munkavállaló, másik a munkáltató érdekköréből kerül ki). Bizonyos határozatokat az elnök szóbeli tárgyalás és ülnökök közreműködése nélkül hoz meg.

A munkaügyi fellebbviteli bíróságok (*Landesarbeitsgerichte*, amelyek szintén a Land-ok [*Länder*] bíróságai) járnak el a munkaügyi bíróságok határozataival szemben benyújtott fellebbezések és panaszok ügyében. E bírói tanácsok szintén egy hivatásos bíróból és két ülnökből állnak (egyik a munkavállaló, másik a munkáltató érdekköréből).

A legfelső szintű határozatokat a **szövetségi munkaügyi bíróság hozza** (*Bundesarbeitsgericht*). Az eljáró bírói tanácsok egy elnökből, további két hivatásos bíróból és két ülnökből állnak (utóbbiak közül egyik a munkavállaló, másik a munkáltató érdekköréből kerül ki).

Közigazgatási bíróságok

A közigazgatási határozatok felülvizsgálatáért a bírósági rendszer három különböző ága felelős: az általános közigazgatási bíróságok, a szociális ügyek bíróságai és a pénzügyi bíróságok. Az általános közigazgatási bíróságok, a szociális ügyek bíróságai és a pénzügyi bíróságok fontos jellemzője, hogy a *hivatalból* történő eljárás elvét (*Amtsermittlung*) alkalmazzák. Eszerint a bíróságnak saját kezdeményezésére (vagyis nemcsak a felek valamelyikének kérelme alapján, és a bizonyítási indítványokhoz való kötöttség nélkül) kell megvizsgálnia az ügy tényállását, hiszen az ügy eldöntésének helyességéhez közérdek fűződik.

Általános közigazgatási bíróságok

Az általános közigazgatási bíróságok rendszere három szintű (háromfokú).

Első fokon járnak el a közigazgatási bíróságok (*Verwaltungsgerichte*).

Másodfokon járnak el az egyes szövetségi tartományok (*Land*-ok) közigazgatási fellebbviteli bíróságai (*Oberverwaltungsgericht* or *Verwaltungsgerichtshof*).

Legmagasabb fokon a **szövetségi közigazgatási bíróság jár el** (*Bundesverwaltungsgericht*).

A **közigazgatási bíróságok** rendszerint elsőfokú bíróságok. A közigazgatási fellebbviteli bíróságok elsősorban jogorvoslati fórumok, amelyek jogi és ténybeli szempontból bírálják felül az elsőfokú bíróságok határozatait. Nagyon kevés kivételtől eltekintve a szövetségi közigazgatási bíróság olyan fellebbviteli bíróság, amely kizárólag jogkérdésben dönt (*Revision*).

Az **általános közigazgatási bíróságok** feladata fő szabály szerint a közigazgatási hatóságok és a magánszemélyek közötti, a közigazgatási jogszabályok és jogi aktusok helyes alkalmazásával kapcsolatos valamennyi vita elbírálása. A közigazgatási bíróságok helyett azonban a rendes bíróságok bírálják el az ügyet, ha a közigazgatási hatóság az ügyben nem a közhatalom gyakorlójaként jár el, hanem magánvállalkozáshoz hasonló szerepet tölt be. Ez vonatkozik az ilyen tevékenységből eredő valamennyi jogvitára. Emellett kivételt jelentenek az általános közigazgatási bíróságok hatásköre alól azok a viták, amelyeket valamely jogszabályi rendelkezés más bíróságok (például a pénzügyi bíróságok, a szociális bíróságok vagy a rendes bíróságok) hatáskörébe utal.

A közigazgatási bíráskodásban született határozatokat bírói tanácsok hozzák. A közigazgatási bíróságok tanácsait általában három hivatásos bíró és két ülnök alkotja. A közigazgatási fellebbviteli bíróság tanácsa rendszerint három hivatásos bíróból áll. A szövetségi közigazgatási bíróság jellemzően öt hivatásos bíróból álló tanácsban jár el. A közigazgatási bíróságokon az ügyek egyesbíró elé is utalhatók.

A szociális ügyek bíróságai

A szociális bíráskodás – a közigazgatási bíráskodáshoz hasonlóan – a feladatok megoszlása szerint háromfokú. A szociális ügyek bíróságai általában első fokon járnak el. A *Land*-onként egy, összesen 14 szociális ügyek felsőbírósága (*Landessozialgericht*) fellebbviteli bíróságként jár el; kevés kivételtől eltekintve a **szövetségi közigazgatási bíróság** (*Bundessozialgericht*) olyan fellebbviteli bíróság, amely kizárólag jogkérdésben dönt (*Revision*).

A szociális ügyek bíróságainak feladata elsősorban a társadalombiztosítási (nyugdíjakkal, baleset- és egészségbiztosítással, ápolási biztosítással kapcsolatos) jogviták, továbbá a munkanélküliségi biztosítással, az álláskeresők alapellátásával és a szociális ellátással (különösen a menedékkérők ellátásairól szóló törvény (*Asylbewerberleistungsgesetz*) szerinti szociális ellátásokkal és juttatásokkal, valamint a fogyatékkal élő személyekről szóló törvénnyel (*Schwerbehindertenrecht*) összefüggő egyes kérdésekkel) kapcsolatos viták elbírálása. A szociális ügyek bíróságának tanácsa egy hivatásos bíróból és két ülnökből áll. A szociális ügyek tartományi (*Länder*) és szövetségi bíróságainak bírói tanácsait három hivatásos bíró és két ülnök alkotja.

Pénzügyi bíróságok

A pénzügyi bíráskodást az elsőfokú pénzügyi bíróságok és a **szövetségi pénzügyi bíróság** (*Bundesfinanzhof*) végzi, amely a jogkérdésre vonatkozó jogorvoslati kérelmek (*Revision*) ügyében legfelsőbb bíróságként jár el. A pénzügyi bíróságok hatáskörébe főként a közterhekkel, adókkal és vámokkal kapcsolatos viták tartoznak. A pénzügyi bíróságok tanácsait három hivatásos bíró és két ülnök alkotja; a szövetségi pénzügyi bíróság tanácsai általában öt hivatásos bíróból állnak. Az ügyek a pénzügyi bíróságokon egyesbíró elé is utalhatók.

Más szakosított bíróságok

Szövetségi alkotmánybíróság

A **szövetségi alkotmánybíróság** (*Bundesverfassungsgericht*) országos szinten jár el az alkotmányjogi ügyekben. Határozatait kizárólag Németországa alkotmánya, az alaptörvény (*Grundgesetz*) alapján hozza. A szövetségi alkotmánybíróság eljárásainak döntő többsége alkotmányjogi panasz alapján indul. Az ezeket előterjesztő állampolgárok azt sérelmezik, hogy valamely bírósági ítélet, hatósági intézkedés vagy jogszabály alapvető jogaikat sérti. Az alkotmányjogi panasz fő szabály szerint csak akkor elfogadható, ha az ügyben már az összes bírói jogorvoslati lehetőséget kimerítették (vagyis a legfelsőbb fokú határozatok esetében). Csakis kivételes esetekben emelhető alkotmányjogi panasz közvetlenül jogszabály ellen.

Számos egyéb típusú eljárás is létezik. Ezek közé tartozik különösen a jogszabályok alkotmányosságának absztrakt és konkrét felülvizsgálata, valamint az annak ellenőrzését szolgáló eljárások, hogy az alkotmányos intézmények esetlegesen túllépik-e jogkörüket. A szövetségi alkotmánybíróság bizonyos határozatai jogforrássá válhatnak. Az alkotmánybíróságnak két kollégiuma (*Senate*) van, amelyeket nyolc-nyolc bíró alkot. A bíróság legtöbbször szóbeli tárgyalás nélkül, három bíróból álló tanácsokban vagy az egyik kollégium útján határoz.

Regionális alkotmánybíróságok (*Landesverfassungsgerichte/Staatsgerichtshöfe*)

A regionális alkotmánybíróságok az egyes *Land*-ok (tartományok) alkotmánybíróságai. Elsősorban az – összetételüket, igazgatásukat és hatáskörüket is szabályozó – *tartományi jog* (*Landesrecht*) szerinti alkotmányossági vitákban járnak el.

Kapcsolódó linkek

[Szövetségi munkaügyi bíróság](#)

[Szövetségi közigazgatási bíróság](#)

[A szociális ügyek szövetségi bírósága](#)

[Szövetségi pénzügyi bíróság](#)

[Szövetségi alkotmánybíróság](#)

Utolsó frissítés: 14/05/2021

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.